

Joaquín Achúcarro: «La meva relació amb Torroella és inexplicable»

Entrevistem el pianista, que oferirà el concert inaugural del 37è Festival de Torroella de Montgrí

Joaquín Achúcarro | Juan Miguel Morales

Joaquín Achúcarro (Bilbao, 1932) serà el gran protagonista del 37è Festival de Torroella de Montgrí. El 29 de juliol oferirà el concert inaugural a l'Auditori Espai Ter amb l'Orquestra Simfònica del Vallès, dirigida per **Rubén Gimeno**, i hi interpretarà el *Concert per a piano* d'**Edvard Grieg** i *Noches en los jardines de España* de Manuel de Falla. A la cloenda, el 20 d'agost, quatre dels seus deixebles pianistes, **Alessio Bax**, **Lucille Chung**, **Marta Espinós** i **Daniel del Pino**, li retraran homenatge interpretant concerts per a un, dos, tres i quatre pianos de **Bach** amb l'Orquestra de Cambra Amadeus de la Ràdio Polonesa. A la revista 440Clàssica número 37 l'hem entrevistat, i a Enderrock.cat en revelem un fragment de la conversa.

Aquest estiu torna a Torroella de Montgrí. Hi va puntual cada any, però aquesta edició serà especial.

Joaquín Achúcarro: Amb això de Torroella no sé què dir... Estic molt emocionat, però em sembla inexplicable haver-hi anat 25 anys seguits a fer-hi un recital, a tocar amb una orquestra o a dirigir algun projecte. És una relació tan bonica que m'emociona. Sobretot la fidelitat del públic, que no s'ha afartat mai de mi.

Vostè té una perspectiva privilegiada per valorar l'evolució del festival.

J.A: En realitat, d'aquests 25 anys passats em queda la imatge d'un embrió que ha crescut de manera magnífica fins a esdevenir una cosa molt gran. Ara em ve al cap la imatge d'un diplodocus... però el que més destacaria és que ha estat un creixement pausat, amb una espècie de pas ferm i cautelós, meditant-ho tot, sense equivocar-se ni fer passes en fals. Ara tenen un auditori magnífic, però he de confessar que enyoro els temps en què treballàvem a l'Església de Sant Genís, on havíem d'esperar que s'acabés la Missa o el Rosari per poder assajar... Aquella va ser la joventut del festival. Ho he viscut en primera persona des de les primeres idees que va tenir Josep Lloret (fundador de les Joventuts Musicals de Torroella i director del festival fins a l'any 2015). I ja que parlem dels records, era tremenda la calor que passàvem al Cinema Petit, on fèiem les classes magistrals. Jo hi anava abans i m'hi quedava després estudiant. Però això va ser les primeres vegades que hi vaig anar, abans dels 25 anys seguits actuant. D'aquelles classes, la meua dona i jo en guardem una llista molt divertida amb els alumnes apuntats. Molts d'aquells joves, com **Javier Perianes** i **Alessio Bax**, tenen avui grans carreres professionals.

A la inauguració del festival interpretarà concerts d'Edvard Grieg i de Manuel de Falla. Amb el primer hi té vincles familiars. Això suposa una emoció afegida?

J.A: Tinc algun gen seu, sí, però quan un s'enfronta a una obra mestra, pensa en l'obra mestra. Després, si la va compondre **Grieg**, o **Mozart**, o **Beethoven**, o **Chopin**... això és igual. Cada obra mestra és un món en si. Respecte al concert de **Grieg**, el vaig tocar quan ja era molt més vell que no pas quan vaig debutar amb **Mozart**: als 17 anys. Però amb aquesta obra em passa el mateix, a mesura que la toco hi vaig descobrint facetes en les quals no havia pensat. És curiós com unes coses van influint en les altres. La segona vegada que la vaig tocar va ser a l'Acadèmia d'Estiu de Siena, a proposta del director de l'orquestra. Vaig interpretar-la una mica sense preveure-ho i m'hi vaig endinsar per sempre.

Joaquín Achucarro Foto: Juan Miguel Morales

Sempre ha tingut presents els seus vincles familiars amb Grieg?

J.A: Els he conegut tota la vida. A casa ja sabíem que teníem una línia familiar noruega, i que en aquesta línia hi havia **Edvard Grieg**. La meva àvia era cosina seva.

El programa del concert inaugural a Torroella de Montgrí es completarà amb una altra obra emblemàtica molt vinculada a la seva carrera: *Noche en los jardines de España*, de Manuel de Falla.

J.A: Aquesta és l'obra que he tocat més cops. Ja estic arribant als tres-cents!

I en l'àmbit discogràfic també ha estat important. Amb aquesta obra, per exemple, s'obre el seu disc *Música española por un poeta del piano* (Sony, 1977).

J.A: Sí, també l'he gravat força. El DVD que vaig enregistrar d'aquesta obra amb la **Filharmonica de Berlin** el considero un punt important en la meua vida, pel fet de treballar amb aquella orquestra i amb un director com era **Simon Rattle**. Aquesta va ser la meua segona filmació en directe, i va arribar arran de l'èxit de la primera, que va ser la *Segona simfonia* de **Johannes Brahms** amb la **Simfònica de Londres** i la direcció de **Sir Colin Davis**.

Per què creu que ha interpretat l'obra de Falla tantes vegades?

J.A: En part pel fet de ser espanyol, però també hi va haver un temps en la meua carrera en què vaig rebutjar tocar aquesta obra perquè no em pengessin el cartell o l'etiqueta a tot el món d'intèrpret de **Falla**. Ara ja no m'importa que em posin etiquetes: el parent de **Grieg**, l'enamorat de **Mozart**, l'espanyol amant de **Falla**... Tothom pot dir el que vulgui, però ara mateix la meua dona i jo vivim sense etiquetes. Sobre *Noches en los jardines de España*, em passa exactament el mateix que amb les obres anteriors. És una obra sensacional!

Cada cop abunden més els pianistes estel·lars amb una tècnica llampant. Però vostè representa un altre perfil.

J.A: Mira, us explicaré el que m'acaba de dir el fagotista de l'**OBC**. M'ha dit que ha estat mirant vídeos meus a internet i primer pensava: buf, un altre pianista espanyol... Però al cap d'una estona ha pensat: això és una altra cosa. Quina meravella! Potser al final s'ha pensat que sóc un pianista noruec.

Enfront de la tècnica per la tècnica, vostè ha reivindicat la capacitat del piano per cantar amb veu pròpia.

J.A: El piano pot cantar, el que passa és que s'ha de tractar amb tanta estima, i preguntar-li tantes coses sobre els pedals, o sobre els teclats, que veritablement costa molt. El piano és capaç de produir un nombre infinit de sons diferents, una varietat immensa que la nostra oïda pot copsar fins a cert punt. Aquesta recerca de sons amb diferències mínimes és el que dona sentit al nostre ofici: l'ofici del pianista és aprendre a preguntar al piano.

Aquesta feina comporta molt de temps?

J.A: Ocupa tota una vida. Quan **Maurice Ravel** estava morint-se i ja era una figura mundialment reconeguda, va lamentar-se per la quantitat de coses que tenia per dir i que ja no podria dir. A **Mozart** li va passar el mateix. I a **Beethoven**, ja no diguem.

Parlant de Mozart, l'Auditori de Barcelona ha pensat en vostè per tancar la temporada, amb l'OBC i Kazushi Ono, amb qui ja havia treballat anteriorment.

J.A: Sí, però mai fins ara no havíem treballat junts amb **Mozart**. Amb **Kazushi** vam treballar a Tòquio, fent el quart concert de **Rachmàinov**, i posteriorment a Baden Baden, amb el tercer concert del mateix autor.